

ת"פ 27498/05/21 - הרשות לשמירת הטבע והגנים הלאומיים נגד עוזאת אברהם

בית משפט השלום בחיפה

ת"פ 27498-05-21 רשות הטבע והגנים נ' עוזאת אברהם

בפני כבוד השופט הבכיר ד"ר זאיד פלאח

המאשימה

הרשות לשמירת הטבע והגנים הלאומיים

באמצעות עו"ד ערן בר-אור

נגד

הנאשם

עוזאת אברהם

באמצעות עו"ד אייל בסרגליק ואח'

הכרעת - דין

בפתח הכרעת הדין הנני מודיע כי החלטתי לזכות את הנאשם מביצוע העבירות הקשורות ב- 2 תוכים מסוג סקרלט, וכן לזכות את הנאשם מביצוע העבירות הקשורות ב- 10 צבי יבשה. בנוגע לכל יתר העבירות - החלטתי להרשיע את הנאשם.

כתב האישום

1. כתב האישום מייחס לנאשם ביצוע העבירות הבאות: החזקת ערך טבע מוגן - עבירה על סעיפים 33(ד) ו-57(א) לחוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, התשנ"ח-1998; החזקת חיית בר מוגנת -

עבירה על סעיפים 8(א)(3) ו-14 לחוק להגנת חיית הבר התשט"ו-1995; אי דיווח למנהל הרשות - עבירה על תקנה 10א לתקנות להגנת חיית הבר תשל"ו-1976 וסעיף 14(א) לחוק הגנת חיית הבר התשט"ו-1955.

2. בהתאם לחלק הכללי של כתב האישום, בשנת 1975 נכנס לתוקף הסכם CITES, שהוא אמנה של האו"ם, עליה חתומים מספר רב של מדינות, ובהן מדינת ישראל (להלן: "האמנה"). מטרת האמנה היא להסדיר את הסחר הבינלאומי במינים של חיות בר וצמחי בר הנתונים בסכנת הכחדה. מדינות רבות בעולם הטמיעו את עיקרי האמנה, וגם מדינת ישראל עשתה זאת באכרזת גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה (יישום האמנה בדבר סחר בין-לאומי במינים של חיית בר וצמחיית בר הנתונים בסכנה) (ערכי טבע מוגנים), תשס"ד-2004, שם הגדירה את המינים המצוינים בנספחי האמנה, כערך טבע מוגן ובהתאם חלים עליו כל המגבלות, הכללים וההיתרים הנדרשים לסחר בערכי טבע מוגנים.

3. בהתאם לעובדות כתב האישום, בתאריך 7.3.2019 החזיק הנאשם בביתו שבשפרעם 50 בעלי כנף כמפורט להלן: 2 ציפורים מסוג ארה סקרלט; 2 ציפורים מסוג ארה מילטרי; 4 ציפורים מסוג קקדו ציטרין; 2 ציפורים מסוג אמזונה צהובת כתר; 4 ציפורים מסוג גרין ווינג; 2 ציפורים מסוג ארה בלו-גולד; 2 ציפורים מסוג אמזונה צהובת מצח; 1 ציפורים מסוג קקדו אמברלה; 1 ציפורים מסוג קיאק שחור; 4 ציפורים מסוג מייג'ור מיטשל; 2 ציפורים מסוג קקדו גאלה; 2 ציפורים מסוג אמזונה ילו קרואנד; 20 ציפורים מסוג ג'קו; 2 ציפורים מסוג אקלקטוס.

4. עוד נכתב בכתב האישום, שכל בעלי הכנף, בהם החזיק הנאשם, הינם ערכי טבע מוגנים וחיות בר מוגנות, ולנאשם לא היה היתר להחזקתם. עוד נכתב, שהנאשם לא דיווח למנהל על חיות הבר שהחזיק, וכי החזיק ב-10 צבי יבשה, שגם הם ערכי טבע מוגנים וחיות בר מוגנות.

5. בתשובתו לכתב האישום, טען הנאשם, באמצעות סנגורו:

החלק הכללי של כתב האישום - הנאשם הודה, אך טען כי המצוין בכל סעיף לא היה בידיעתו.

עובדות כתב האישום - הנאשם הודה בהחזקת הציפורים, אך טען שהדבר נעשה כדין, וכי לא ידע שמדובר בעבירה. הנאשם הכחיש שבעלי הכנף, בהם החזיק, הינם ערכי טבע מוגנים וחיות בר מוגנות, וזאת מחוסר ידיעה. עוד נטען, שהנאשם קנה את הציפורים כדין, ובנוגע לרשימת סייטס 1 - נטען, שהוא קיבל אותם בירושה מאביו. הנאשם הודה בהחזקת 10 צבי יבשה, וטען שהם הגיעו אליו מבית שכונו, ומהשטח ההררי הצמוד לביתו. עוד נטען, שגם לאחר תפיסת הצבים ע"י המאשימה, המשיכו להגיע אליו צבי יבשה משטח ההר.

טענות מקדמיות - הנאשם העלה טענות מקדמיות, שחלקם נדחה בהחלטת מיום 14.12.2021, ובנוגע ליתר הטענות - קבעתי, שהן יוכרעו לאחר הצגת הראיות בבית המשפט.

גדר המחלוקת שבין הצדדים

6. הנאשם הודה בהחזקת כל בעלי הכנף וצבי היבשה שנמצאו בביתו, וכפר, מחוסר ידיעה, כי בעלי הכנף שנתפסו הם ערכי טבע מוגנים וחיות בר מוגנות. הנאשם טען כי לא ידע שעליו להיות בעל היתר להחזקת בעלי הכנף ועל הצורך לדווח עליהם למנהל, ולחילופין טען שהחזיקם כדין. לגבי 8 בעלי הכנף מסוג סייטס 1, שהן 2 ציפורים מסוג ארה סקרלט, 2 ציפורים מסוג ארה מילטרי ו-4 ציפורים מסוג קקדו ציטרין - טען הנאשם שהחזיק בהם כדין מכוח ירושה. בנוסף לנ"ל, הנאשם טען טענות מקדמיות, אליהן אתיחס בפרק הדיון ההכרעה שלהלן.

דיון והכרעה

7. סעיף 1 לחוק להגנת חיית הבר, תשט"ו-1955 הגדיר מהי "חיית בר מוגנת", ובעלי החיים בהם החזיק הנאשם, שהם עופות או זוחלים שאין טבעם לחיות במחיצתו של אדם, ואינם ציד, מזיק או חיית בר מטופחת, כפי שאלה הוגדרו בחוק - על כן אותן חיות, בהן החזיק הנאשם, עונות על הגדרת החוק, והן חיות בר מוגנות.

8. בנוגע לבעלי הכנף וצבי היבשה, אכרזת גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה (ערכי טבע מוגנים), התשס"ה-2005 קובעת, כי כל מחלקת הזוחלים וכל מחלקת העופות הינם ערכי טבע מוגנים.

9. האמנה בדבר סחר בין-לאומי במינים של חית בר וצמחי בר הנתונים בסכנה (כתבי אמנה 913, כרך 27, בעמוד 223. תאריך אשרור: 18/12/79), ואכרזת גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה (יישום האמנה בדבר סחר בין-לאומי במינים של חיית בר וצמחיית בר הנתונים בסכנה) (ערכי טבע מוגנים), תשס"ד-2004, מסווגים את בעלי החיים לפי אמנת CITES, כולל ציפורים מסוג ארה סקרלט, ארה מילטרי וקקדו ציטרין - כ- "סייטס 1".

10. בהתאם לתע"צ שערך הפקח רועי גלעד (ת/18), לנאשם לא היה היתר להחזקה או לסחר בחיות בר מוגנות ו/או ערכי טבע מוגנים ומוצריהם, ולא הובאה ע"י הנאשם כל ראיה לסתור את ת/18.

11. סעיף 34 לחוק חוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, תשנ"ח-1998, קובע תחת הכותרת "נטל הראיה":

" 34. נמצא בחזקתו של אדם, ברשותו, או בכלי רכב, כלי שיט או כלי טיס שבבעלותו או בחזקתו ושאינו רכב ציבורי, ערך טבע מוגן, עליו הראיה שהוא מחזיק בו כדין. "

סעיף 13 לחוק להגנת חיית הבר, תשט"ו-1955, קובע תחת הכותרת "נטל הראיה":

" 13. נמצאו בחזקתו של אדם, ברשותו, או בכלי הרכב שבבעלותו או בחזקתו, ציד או חיית בר מוגנת, עליו הראיה שהוא מחזיק בה כדין. "

12. הסנגור טען, כי בהתאם ל"עיקרון החוקיות", על החוק להיות כללי, להתפרסם, להיות ברור להבנה וקונקרטי, ועליו לפעול מכאן ואילך ולא למפרע, וכן להלום את ערכי היסוד של השיטה ולא להיות שרירותי. הסנגור הוסיף וטען, כי "אין עונשין אלא אם כן מזהירים". עקרון החוקיות אליו התייחס הסנגור אכן קובע את שהסנגור טען, ואולם - אין בקיומו של עקרון החוקיות כדי לחייב את המחוקק לשלוח הודעות ישירות לכל אזרחי ותושבי המדינה, בדבר חקיקתו של חיקוק, ועל הציבור לעקוב אחר החקיקה, במיוחד כאשר אותו ציבור נוקט בפעולות כגון הנאשם, שהחזיק בחיות בר בביתו. גם אם הנאשם החזיק בתוכים בירושה, כאשר החזקתם הייתה מותרת, הרי שאין בכך כדי לקבוע, ששינוי החוק, והפיכת החזקת התוכים לכזו הדורשת היתר, לא תחול על הנאשם מכאן והלאה, והוא יהיה רשאי לרכוש תוכים ולהחזיק בהם, ללא קבלת היתר.

13. הסנגור הוסיף וטען, בנוגע לפגיעה בעיקרון החוקיות, שכאשר קיבל הנאשם את התוכים לרשותו, החזקתם לא היוותה עבירה, וזו נוצרה שנים רבות לאחר מכן. מכאן, טען הסנגור, שחקיקת האמנה לאחר עשיית המעשה, לא מאפשרת החלת העבירה, על מעשה שנעשה לפני פרסומה כדין, או יום תחילתה, לפי המאוחר, על כן ביקש לזכות את מרשו מביצוע העבירות המיוחסות לו. טיעון זה היה יכול לעמוד לטובת הנאשם, אילו תפסת בעלי הכסף בביתו הייתה נעשית זמן קצר לאחר חקיקת האמנה, אך לא כך הדבר. בנוגע לשני התוכים, שקבעתי שהנאשם קיבל בירושה מאביו - אין רלבנטיות לטענה, מאחר ואני מזכה את הנאשם מביצוע העבירות הקשורות בהן. בנוגע ליתר התוכים, שהנאשם עצמו מודה כי רכשם לפני מספר שנים - הרי שרכישתם בוצעה שנים רבות לאחר כניסת האמנה לתוקף, והיה על הנאשם לברר את המצב החוקי בטרם יבצע את הרכישות, ולא לסמוך על כך, שאם בעבר היה מותר להחזיק בבעלי כנף, אז כך יהיה לעולמי עד. הנאשם עצם את עיניו, לא בירר, ולא ביקש לברר, ככל הנראה מחששו, שמא יגלה שעליו לקבל היתר בטרם החזקת בעלי הכף וחיות הבר המוגנות, ומשלא עשה כן - אין לו להלין אלא על עצמו.

14. הסנגור הוסיף וטען, שמרשו קיבל את התוכים לרשותו בירושה, ובזמן קבלתם הדבר לא היווה עבירה, מאחר והחוק נכנס לתוקף שנים רבות לאחר מכן, על כן ביקש לזכות את הנאשם מעבירה זו. הסנגור הוסיף וטען, כי במקרה של מרשו מתקיימות ההגנות הבאות: "טעות במצב דברים" ו-"טעות במצב המשפטי", וזאת ביחס לידיעת הנאשם כי עליו להחזיק בהיתר מסוים להחזקת התוכים שלא קיבל בירושה מאביו, זאת להבדיל מהתוכים שקיבל בירושה, ושעליהם אין הוא חייב להוציא היתר. אני דוחה את טיעון הסנגור, לטעות במצב דברים וטעות במצב העובדתי, ואני דוחה את הטענות שמדובר בטעות כנה וסבירה לאור הרקע ממנו הוא הגיע, וכי הוא המשיך את תחביב אביו. אי-ידיעת החוק אינה פוטרת, והיה על הנאשם להתעדכן בחקיקה ובתיקוניה, בהתאם למעשיו ולהתנהלותו, עת החזיק בציפורים, ומשלא עשה כן - אין לו להלין אלא על עצמו.

15. הסנגור טען עוד, כי כתב האישום הוגש בשיהוי ניכר, כאשר החיפוש בביתו של הנאשם ותפסת התוכים נעשתה ביום 07.03.2019, ואילו כתב אישום בעניינו הוגש כעבור כשנתיים, ביום 13.05.2021, על כן טען הסנגור שההגנה התקשתה בשל כך לאתר ראיות פוזיטיביות משנות ה-80 - אין בידי לקבל טיעון זה - הנאשם טען, בנוגע לאותן ציפורים, שהוא קיבלם בירושה מאביו, עוד בשנות ה-80, כך שמדובר בכמעט 40 שנים, ואילו אותן שנתיים שחלפו, מאז תפסתם ועד להגשת כתב האישום, אינן רלבנטיות כלל למסמכים ולתמונות, ככל שהיו ברשות הנאשם, משך שנים רבות לפני כן. מעבר לכך - הנאשם אכן הגיש לבית המשפט תמונות (נ/1 + נ/2). כפי שנקבע בפסיקה, הגשת כתב אישום כעבור

שנתיים מפתיחת החקירה, אינה מהווה שיהיו שיש בו כדי להוביל לביטול כתב האישום.

16. הסנגור תיאר ארוכות את מצבו האישי, המשפחתי, הרפואי והנפשי של הנאשם, ואולם - אין בכל אלה כדי להשפיע על ההכרעה, אם הנאשם ביצע את העבירות המיוחסות לו ואם לאו, זאת שעה שאין כל טענה לפיה הנאשם אינו כשיר לעמוד לדין. הטיעונים הנ"ל יפים לעניין העונש, ולא לעצם ההכרעה.

17. כעת אדון בטענת הנאשם הרצינית, והיחידה למעשה הדורשת הכרעה, ולפיה הוא קיבל את התוכים בירושה מאביו, על כן האיסור הקבוע בחוק אינו חל עליו. הסנגור טען, כי ביחס ל-2 הציפורים מסוג סקרלט ארה ו-2 ציפורים מסוג ארה מיליטרי, המנויות באמנת CITES, הנאשם לא היה צריך להחזיק ברישיון מיוחד, לאור העובדה כי הוא קיבל אותם בירושה מאביו, אשר רכש אותם עובר לכניסת החוק לתוקף. הסנגור הפנה לצילומים שהוגשו על ידו (נ/1 ו-2), בהם רואים את אביו מחזיק באותן ציפורים עוד בשנות ה-80 של המאה הקודמת. הסנגור אף הפנה לדברי הנאשם בחקירתו בבית המשפט: "מה קרה שהגעת לשם מבחינת התוכים, איך הגיבו?", ותשובתו "הם הגיבו כמו שבאים לאבא..." (עמוד 37 שורות 15-28 לפרוטוקול). כפי שצייתי לעיל, וכפי שאתייחס בהמשך, קיבלתי את טענתו הנ"ל של הסנגור, בנוגע לשני התוכים מסוג סקרלט ארה, ודחיתי אותו בנוגע לשאר התוכים.

18. סעיף 8 לחוק הגנת חיית הבר, תשט"ו-1955, ואשר נכנס לתוקף בשנת 1990, קובע כדלקמן:

8. (א) (1) לא יסחר אדם בחיית בר שאינה מזיק ואינה חיית בר מטופחת אלא בהיתר סחר כללי או מיוחד;

(2) לא יעביר אדם חיית בר שאינה מזיק ואינה חיית בר מטופחת אלא בהיתר העברה כללי או מיוחד;

(3) לא יחזיק אדם חיית בר שאינה מזיק ואינה חיית בר מטופחת אלא בהיתר החזקה כללי או מיוחד, או אם באה לידי מבעל היתר סחר כללי או מיוחד או היתר העברה כללי או מיוחד, או אם הנו מחזיק כדן כאמור בסעיף קטן (ב).

(ב) מי שהחזיק כדן בחיית בר לפני יום תחילתו של חוק זה והמשיך להחזיקה, או מי שקיבלה ממנו שלא בתמורה - יהא מחזיק כדן, ומי שקיבל חיית בר שלא בתמורה ממחזיק כדן על פי סעיף קטן זה - יהא מחזיק כדן.

(ג) תהא זו הגנה טובה למי שהחזיק, העביר או סחר בחלק מחיית בר אם לא ידע כי בידיו חלק של חיית בר. "

19. בטרם כניסת החוק לתוקף, הותר לאנשים לקנות ולהחזיק בחיות בר, וכדי שהנאשם ייחנה מהסייג הקבוע בסעיף 8(ב) לעיל, עליו להוכיח את התנאים המצטברים הבאים:

(א) התוכים מסוג סייטס 1, שנתפסו ברשותו, הוחזקו ע"י אביו.

(ב) אביו של הנאשם החזיק בתוכים הנ"ל עוד לפני כניסת החוק לתוקף בשנת 1990, והמשיך להחזיק בהם.

(ג) הנאשם קיבל את התוכים מאביו ללא תמורה.

20. הנאשם נשאל בחקירתו הראשית, והשיב, כדלקמן (מעמ' 36 שורה 18 עד עמ' 37 שורה 2):

"ש. איך התוכים שמאופיינים באמנת סייטס הגיעו לידך?

ת. אנחנו קנינו אותם בכפר קאסם, אבא שלי למעשה קנה וגידלנו אותם ביחד. אנחנו לא ידענו שצריך היתר החזקה בשביל התוכים. אני מדבר על שנות השמונים אפילו קצת לפני. אנחנו לא ידענו שצריך היתר במיוחד לתוכים האלה. התייחסנו אליהם כמו כל התוכים.

ש. מי היה מגדל אותם בהתחלה?

ת. אבי

ש. כשאבא שלך גידל אותם מה הייתה המעורבות שלך ובאיזה גיל?

ת. אני הייתי בגיל אולי 17, לפני הצבא. אני הייתי מטפל בהם וירשתי ממנו את הידע מה להאכיל אותם ומה לטפל, מה אסור ומה מותר שלא לפגוע בחיים שלהם, לטפח אותם כמה שאפשר ולתת להם תנאי מחייה, לא להזניח. זה הופך להיות חלק מהחיים שלי, לא פחות מהילדים שלי. זה שהם לא נמצאים כרגע אצלי זה עושה לי עוול, הרשות לא יודעת מה עובר עליי, הם יושבים במשרד שלהם, הם לא יכולים להבין מה נלקח לי. יש מגדל מיוחד 8 שנים ואני מנחה אותו עד היום.

ש. האבא גידל, אתה גידלת איתו, מה קרה בהמשך?

ת. בהמשך שאבא שלי התבגר כמובן וכבר עבר כמה אירועים והוא ביקש להעביר את התוכים אליי וקיבלתי ממנו ירושה והם הפכו להיות אצלי. "...".

21. הנאשם אמנם לא פירט בחקירתו הראשית, איזה ציפורים הוא קיבל מאביו, מתוך אלה שנתפסו ברשותו, אך בחקירתו הוא התייחס לכך, שקיבל מאביו 6 ציפורים, ואילו את השאר הוא קנה, ובמילותיו (ת/10, שורות 4-1):

"אני מחזיק בתוכים כ-15 שנים בערך. חלק מהתוכים קיבלתי בירושה מאבי לפני 10 שנים בערך. אבי העביר לי את המינים הבאים: מילטרי - 2, סקרלט - 2; יאלו קראונד אמזונה - 2. את כל השאר אני קניתי. אני לא ידעתי שצריך להסדיר היתר מרט"ג. אם הייתי יודע הייתי מסדיר היתר."

ובחקירתו הנגדית בבית המשפט, אישר את דבריו הנ"ל, במענה לשאלת התובע (עמ' 41, שורות 6-3):

"ש. אמרת בהודעה שלך ת/10 החל משורה 1 שאתה קיבלת חלק מהתוכים מאביו ואתה מפרט ואת כל השאר אתה קנית, זאת אומרת שתסכים איתי שחוץ מהשישה האלה אישרת ש - 44 תוכים קנית?

ת. נכון."

22. בהתאם לנ"ל, הנאשם אישר שקיבל מאביו 6 ציפורים, מהן 4 מסוג סייטס 1 (2 ציפורים מסוג ארה סקרלט, 2 ציפורים מסוג ארה מילטרי), ואילו בנוגע ל-4 הציפורים מסוג קקדו ציטרין, המסווגים גם הם כסייטס 1, ואשר נתפסו בחזקת הנאשם, הרי שבהתאם לדבריו דלעיל, הם נרכשו על ידו, ולא קיבלם בירושה מאביו. גם בהודעתו, ת/10, התייחס לכך הנאשם (שורות 16-18):

"ש. איפה קנית את הקקדו ציטרין ומתי?

ת. ב-2005 בערך קניתי זוג והם עשו את הגוזלים. קניתי את הזוג בערך 12,000 לזוג מכפר כאסם."

גם בעדותו בבית המשפט, שב ואישר הנאשם, שהוא רכש את הציפורים מסוג קקדו ציטרין (עמ' 41, שורות 12-27):

"ש. איך למדת להקים מדגרה?

ת. אני לא הקמתי מדגרה בעצמי, מדגרות קונים מוכנות. אני לא יכול לבנות מדגרה להציב בה ביצים של תוכים כי היא צריכה להיות על ידי אדם מקצועי אז זה נבנה אצל אדם שמייצר אותם.

ש. איך ידעת איזה ציוד צריך למדגרה?

ת. כשאתה עושה רישיון נהיגה אתה עושה תיאוריה כשאתה בתחום הענף של התוכים ברבייה אז אתה לומד שצריך להיות לך גם מדגרה וגם אומנת לגוזלים שנולדים במדגרה.

ש. אתה הפעלת את המדגרה הזאת, בקעו אצלך גוזלים?

ת. מה שלקחתם. בקקדו שלקחתם זה היה גוזל אתם לקחתם אותם ואשתי ביקשה מרועי הפקח, התחננה שישאיר את התוכים האלה והוא לא הסכים. בבית המשפט בחדרה הוא בעצמו אמר שחשב שיבקשו את הקקדואים מה שנולדו אצלנו.

ש. הקקדו אתה מתכוון לציטרין?

ת. כן.

ש. הציטרין הזה אתה קנית בשנת 2005 בכפר קאסם ב - 12,000 ש"ח?

ת. כן. ככה תמחרו אותם. אני לא הסתכלתי על המחיר שלהם כי הייתה לי אהבה כלפי התוכים האלה."

23. מסקנתי עד כה היא, שהנאשם החזיק ב-4 ציפורים מסוג קקדו ציטרין, המסווגים כסייטס 1, שלא כדין וללא היתר, וההכרעה שנותרה היא בנוגע ל-4 תוכים בלבד: 2 מסוג ארה סקרלט, ו-2 מסוג ארה מילטרי.

24. לעניין 4 ציפורים מסוג סקרלט ומילטרי, הנאשם טען בעדותו בבית המשפט, כי קיבל אותן בירושה ולצורך זאת

אף הגיש תמונות, מהן ביקש ללמד כי הציפורים היו בחזקת משפחתו שנים רבות. על טענתו זו חזר הנאשם בתחילת הודעתו (ת/10), אך בהמשך אותה הודעה, הוא נשאל וענה כך (ת/10, שורות 19-24):

"ש. איפה קנית את המילטרי, ממי מתי וכמה עלו?

ת. קניתי את המילטרי משוק הציפורים בכפר כאסם לפני כ-8 שנים, שילמתי בערך 22,000 והם היו גוזלים בני 8 חודשים בערך.

ש. הסקרלט שנתפסו אצלך הם גוזלים, איפה ההורים?

ת. קניתי אותם גוזלים לפני 10 שנים בערך, גם בכפר כאסם. הם עלו לי בזמנו 25,000 ש"ח. אני לא זוכר ממי קניתי."

הנאשם עומת עם דבריו הנ"ל, בחקירתו הנגדית בבית המשפט, וכך הוא נשאל והשיב (עמ' 43 משורה 16 ואילך):

"ש. אני אומר לך שהתוכים שאתה החזקת הסייטס הם לא תוכים שאבא שלך נתן לך ואסביר למה כי בהודעה במשטרה שלך בת/10 שאלו אותך במפורש על התוכים האלה ואז אתה אומר מה שאני מקריא לך משורה 16 ואילך, שורה 19, אלה התוכים שתפסו אצלך, הציטרין, המילטרי והסקרלט ובחקירה במשטרה לא רק אמרת שקנית בכפר קאסם אלא גם כמה הם עלו ולכן אני אומר לך שלא מדובר בתוכים של אביך, אלה תוכים שקנית?

ת. זה תוכים מאבא שלי. אמרתי שאפשר לקנות את התוכים בכפר קאסם במחירים האלה. אולי מתוך לחץ שהייתי שם לא הבנתי מה כתב ומה הייתה השאלה שלו. אמרתי שאפשר לקנות בכפר קאסם את התוכים האלה ובמחירים האלה.

ש. אתה אומר מתי קנית את הקקדו בשנת 2005, את המילטרי לפני 8 שנים ואת הסקרלט לפני 10 שנים?

ת. אני אמרתי לו שאפשר ללכת לשוק ולקנות את התוכים האלה במחירים האלה. אני ב - 2006 הסתובבתי גם בשוק בכפר קאסם וראיתי תוכים מסוגים שונים שאפשר לקנות שם.

...

ש. בהתחלה אמרת שקיבלת חלק מאביך והשאר קנית וכששואלים אותך אחד לאחד אתה לא אומר זה מאבא אלא כן מודה זה קנית וכמה עלה, אתה אומר לפי המינים, מקומות שקנית, זמנים שקנית את הגיל שלהם וכמה עלה לך?

ת. אולי הפקח לא הבין מה שאנחנו מדברים, אני ירשתי את התוכים. אמרתי בכפר קאסם קניתי את הציטרונים ואתה יכול לקנות מילטרים ב - 20,000 ₪ וגם סקרלט. אני ביקרתי שם גם ב - 2005, גם ב - 2006. את התוכים ירשתי הם שלי ואני דורש אותם בחזרה."

25. הנאשם נשאל מפורשות בנוגע לסקרלט ולמילטרי, ולא רק שהשיב מאיפה קנה אותם, אלא מתי קנה אותם וכמה שילים עבורם. בנוגע למילטרי - הנאשם אף אמר מה היה גילם כאשר קנה אותם. הסבריו של הנאשם, לפיהם הפקח לא הבין את דבריו, ושהוא התכוון שאפשר לקנות תוכים בכפר קאסם - הם הסברים לא הגיוניים, ואין בידי לקבל אותם. על אף זאת, הנאשם אמר באותה חקירה, שחלק מהתוכים הוא קיבל מאביו בירושה, על כן קיימת סתירה בדברי הנאשם עצמו, באותה חקירה ת/10, ולא ניתן לומר, שגרסת הנאשם, לפיה הוא קיבל חלק מהציפורים בירושה, היא גרסה כבושה.

26. התובע טען, שהיה על הנאשם לנהל משפט זוטא, בנוגע לטענתו שהחוקר לא הבין אותו ושלא רשם נכון, עת כתב שהוא קנה את הסקרלט והמילטרי, ואילו הסנגור טען, שהנאשם לא ניהל משפט זוטא מפני שהוא היה סבור שגרסתו הינה סדורה. עוד נטען, שכאשר התבקש למסור לחוקר אילו ציפורים הוא קיבל בירושה מאביו, הוא פירט סוגים שונים, מבלי לדעת אם מדובר בציפורים המנויים באמנת CITES ומבלי לדעת כי עליו להחזיק בהיתר. בהמשך, נשאל הנאשם ע"י החוקר אודות סוגים שונים של תוכים, והנאשם נתן הסברים. הסנגור טען, שחוסר הבהירות אצל הנאשם נבעה מטראומת החיפוש בביתו, בה היו מעורבים מספר רב של כוחות ביטחון, ביניהם משטרה כחולה, שוטרי מג"ב, מודיעין, וטרינרית, ויחידת יס"מ שהמתינה בצומת בקרבת מקום.

27. אין ולא יכולה להיות מחלוקת, בדבר כך שהנאשם טען עוד בחקירתו, כי קיבל חלק מהציפורים בירושה מאביו, ולאחר מכן טען זאת במענה לכתב האישום, ובבית המשפט. גם במעמד החיפוש שנערך בבית הנאשם, הוא טען שקיבל חלק מהציפורים בירושה, זאת כעולה מדברי עד התביעה אורי ליניאל, שנשאל וענה בחקירתו בבית המשפט, בעניין זה (עמ' 13 שורות 22-25):

"ש. אתה זוכר שהוא תיאר לכם שהוא קיבל חלק מהציפורים בירושה?

ת. אני זוכר שטען את זה.

ש. הוא גם אמר שהוא מגדל מאז שהוא נער עם אביו?

ת. הוא גם סיפר שהוא מגדל תוכים עם אביו. נכון."

28. גם הפקח, רועי גלעד, נשאל בעניין זה בחקירתו בבית המשפט, וכך העיד בפניי (עמ' 22 שורות 19-20):

"ש. הוא אמר שהוא קיבל חלק מרבי מהתוכים בירושה מאביו, נכון?

ת. כן.

ש. הוא אמר לך שמאז שהוא ילד הוא מגדל תוכים עם אביו, נכון?

ת. נכון"

29. ב"כ המאשימה ביקש שלא ליתן אמון בדברי הנאשם, מסיבות רבות, ובין היתר, מאחר והוא טען מצד אחד, שהציפורים הם כמו משפחה וילדים עבורו, אך מצד שני הוא שחרר את בעלי הכנף, לאחר החיפוש. עוד נטען, שחוסר מהימנותו של הנאשם נלמד גם מנסיבות החזקת צבי היבשה שנמצאו ברשותו - נתפסו אצלו 10 צבי יבשה, חלקם צבים צעירים (לוח הצילומים ת/9). בהודעתו ת/10 טען הנאשם, שמדובר בצבים שהגיעו מהשכנים, אך בבית המשפט (עמוד 45 לפרוטוקול) טען, שמדובר בצבים המסתובבים אצלו בחצר ומתחת לכלובי הציפורים. לטענת ב"כ המאשימה, לנאשם לא היה כל הסבר לריכוז הצבים דווקא באזור כלובי הציפורים, ולמה על גבי השריון שלהם יש צואת ציפורים, וביקש ללמוד מכך, שהם שהו במקום זמן ממושך.

30. אכן בנוגע לצבי היבשה, טיעון הנאשם לפיו הם הגיעו מהשכנים, הוא טיעון בלתי הגיוני, ובנסיבות בהן הנאשם גידל מינים רבים של ציפורים, צבים ועוד, ההיגיון אומר, שגם את הצבים גידל הנאשם. יחד עם זאת, אי-קבלת גרסת הנאשם בנוגע לצבים, אינה מובילה באופן ישיר לדחיית גרסתו בנוגע לקבלת חלק מהתוכים בירושה מאביו - טיעון שהועלה ע"י הנאשם כבר בשלב החיפוש, לאחר מכן בחקירתו, ובהמשך במענה לכתב האישום, ובעדותו בפניי. הנאשם התבקש ע"י חוקריו לפרט אילו ציפורים הוא קיבל בירושה, והוא ציין את הסוגים סקארלט, מיליטרי וילו קראון.

31. מטעם התביעה העידה בפניי ד"ר יאנה בן סירא, והיא נשאלה, בין היתר, על גילאי התוכים, וכך נשאלה והשיבה (עמ' 30 לפרוטוקול, שורות 11-21):

"ש. במסמך מיום 16/8 - אי אפשר לקבוע גיל מדויק?

ת. חד משמעי

ש. את הערכת שהם לא מבוגרים - את לא יודעת?

ת. נכון

ש. עד מטעם התביעה שהעיד בישיבה הקודמת, ענה לשאלות בית המשפט, שתוכי בן 5 שנים ותוכי בן 50 שנים לא תוכל לדעת את ההבדל ביניהם.

ת. אין הבדל מדעי, אבל ככל שהם מבוגרים יותר הם יותר רזים, אבל לא ניתן לדעת בוודאות. אבל ניתן לראות הבדלים במקור, בין 5 ל-50

ש. את תוכלי להבדיל בין תוכי בגיל 50 לגיל 70

ת. אני אישית לא, אבל בטוחה שיש מומחים שכן, התוכים שאצלנו, מהניסיון האישי שלי, לא נראים בני 70"

32. ב"כ המאשימה טען, שהנאשם לא הביא כל ראיה מטעמו, להוכחת גילם המבוגר של התוכים שנתפסו אצלו, והוסיף, שאם אביו של הנאשם רכש את התוכים בשנות ה-80, אז הם אמורים להיות כיום בני כ-50 שנים. ב"כ המאשימה הפנה להלכות, בדבר אי-הבאת ראיה רלבנטית ע"י הנאשם, וביקש לראות בכך כחיזוק לקביעת ד"ר בן סירא. ב"כ המאשימה הוסיף וטען, שהנאשם לא נתן הסבר להתאמה בגילם של בעלי הכנף, בין האמור בחוות דעתה

של ד"ר בן סירא, לפיהם התוכים הם בני כ- 20 שנים, לדברי הנאשם לפיהם התוכים נקנו לפני כ- 20 שנים בהיותם גוזלים. מכאן ביקש ב"כ המאשימה לדחות את דברי הנאשם, לפיהם הוא קיבל אותם בירושה.

33. אין בידי לקבל את טיעונו הנ"ל של ב"כ המאשימה, בנוגע לגילם של התוכים. ד"ר בן סירא לא אמרה, שמדובר בתוכים בני 20, ואין כל ראיה בתיק, המצביעה על גילם המדויק של התוכים שנתפסו. דווקא מדברי ד"ר בן סירא שוכנעתי, שהתוכים יכולים להיות בני 20 שנים והם יכולים להיות בני 50 או 60 שנים, ומבחינה מדעית לא יהיה ניתן להבחין ביניהם. אם לא ניתן להבחין בין תוכי בן 5 שנים לתוכי בן 50 שנים, כדברי ד"ר בן סירא, אז לבטח לא ניתן להבחין בין תוכי בגיל 20 שנים, כטענת ב"כ המאשימה, לתוכים בני 40-50 שנים, כטענת ההגנה. גם עד התביעה, אורי ליניאל, טען שקשה להבחין בין תוכי בגיל 5 שנים לתוכי בגיל 50 שנים (עמודים 14-15 לפרוטוקול), וגם ד"ר בן סירא נשאלה והשיבה כדלקמן (עמוד 30 לפרוטוקול, שורות 11-14)

"ש. אי אפשר לקבוע גיל מדויק?

ת. חד משמעי.

ש. את הערכת שהם לא מבוגרים - את לא יודעת.

ת. נכון".

34. הנאשם התייחס לגיל התוכים שנתפסו אצלו, באומרו "הם היום קרובים לגיל 40 שנה. תוכי שהוא בגיל 5 שנים בגיל 30 שנה אי אפשר להעריך את הגיל שלו כי זה נראה אותו דבר, הם לא מזדקנים..." (פרוטוקול, עמ' 42 שורה 9). גם הסנגור טען, כפי שטען התובע, שהיה על המאשימה להביא ראיה התומכת בעמדתה לפיה התוכים הם בני 20 שנים, ומשלא עשתה כן - יש לדחות את טיעוניה. הסנגור ביקש בסיכומיו להוציא מהתיק את ת/20 - מדובר בבקשה מאוחרת, ואין בידי לקבלה.

35. מטעם ההגנה העיד מר נביל חניפס, שאישר שאביו של הנאשם נהג לגדל ציפורים ותוכים, אך לא שוכנעתי שהוא בקיא במיני התוכים. מעדותו עולה, שאכן אביו של הנאשם גידל תוכים, אך לא ניתן ללמוד מדבריו, אם התוכים שנתפסו אצל הנאשם, נמסרו לו בירושה ע"י אביו.

36. חמותו של הנאשם, גב' מלכה חמזה העידה גם היא מטעם ההגנה, ולדבריה, היא קרובת משפחה של הנאשם, והכירה את אביו מצעירותה, והיא ראתה שהוא גידל ציפורים ותוכים. יחד עם זאת, גם מדברי העדה לא ניתן לדעת, אם התוכים שגידל האב, הם אלה שנתפסו אצל הבן, הנאשם. עדה זו, כמו קודמה, סיפרה גם היא על ההתדרדרות במצבו של הנאשם לאחר תפיסת התוכים.

37. עד הגנה נוסף הוא מר מרעי רחרוח, שהיה חברו הטוב של אחיו הבכור והמנוח של הנאשם. לדברי העד, הוא בילה בילדותו בבית משפחת הנאשם, וראה את אביו מגדל תוכים לאורך השנים, והעיד שהאב העביר את כל מה שהיה

לו, כולל כלובים וציפורים, לבנו הנאשם.

38. מטעם ההגנה הוגשו שני אוספים של תמונות - אוסף אחד סומן נ/1, והוא כולל 3 גיליונות תמונות, הראשון מלפני תפיסת התוכים, והשניים הנוספים אחרי תפיסתם. אוסף שני סומן נ/2, והוא כולל תמונות שמוספרו ממספר 1 ועד למספר 9. אוסף זה הוא מהאוסף הפרטי של הנאשם, ויש בו כדי לתעד את הנאשם ובני משפחתו, מצולמים עם תוכים, במהלך שנות חייהם. תמונה מס' 2, בה רואים שני תוכים אדומים מסוג סקרלט, ועליה מודפס התאריך 05.08.89. תמונה 4 מתעדת את חמותו של הנאשם, גב' מלכה חמזה, יושבת על כורסה, ומחזיקה בידה ציפור מסוג סקרלט. תמונה זו איננה כוללת תאריך, אך הנאשם טען שהיא צולמה שנים לפני חתונתו בשנת 1995 (עמ' 38 שורות 9-12, עמ' 26 שורות 17-20).

39. ב"כ המאשימה טען, שלא הובאה כל ראיה מטעם הנאשם, שתלמד כי התוכים המצולמים בתמונות הם אותם תוכים שנתפסו אצל הנאשם. אין בידי לקבל טיעון זה - כפי שציינתי לעיל, הנאשם אמר כבר בשלב החיפוש, ולאחר מכן בחקירתו, שחלק מהתוכים הוא קיבל בירושה מאביו, וחלק אחר קנה. נכון, שהנאשם גם אמר שהוא קנה את התוכים מסוג סקרלט ומסוג מיליטרי, ואולם הסנגור ביקש לשכנע, שהחוקר לא הבין, ושהנאשם לא היה במצב קל, בשל תפיסת הציפורים, שעבורו היו כמו ילדיו. לא קיבלתי הסבר זה של הנאשם, ואולם - שוכנעתי, שהנאשם אכן קנה תוכים, מסוגים שונים, כולל סוג סייטס 1, אך הוא גם קיבל בירושה מאביו תוכים מסוג סקרלט, כך שאין סתירה בין הודאת הנאשם, לפיה הוא קנה את התוכים בכפר קאסם, לבין דבריו לפני כן, באותו ת/10, לפיהם קיבל תוכים בירושה מאביו. שוכנעתי, ששני התוכים מסוג סקרלט, המצולמים בתמונה מס' 2, שבגיליונות נ/2, הם אותם תוכים שנתפסו אצל הנאשם. שוכנעתי, שלא ניתן לדעת את גילם המדויק של התוכים, אם הם בני 20 שנים או 50 שנים, בשל תוחלת החיים הארוכה של תוכים, היכולה להגיע אף לגיל 80 שנים. במצב דברים זה שוכנעתי, שעלה בידי הנאשם לעמוד בנטל ההוכחה המוטל עליו, ולהוכיח לי כנדרש, ששני התוכים מסוג סקרלט, אשר נתפסו ע"י המאשימה, הועברו אליו בירושה מאביו. לא כך בנוגע לכל יתר התוכים והתפוסים האחרים, לגביהם שוכנעתי, שהנאשם החזיק בהם ללא היתר.

40. הסנגור טען ארוכות בנוגע למצבם הנפשי של התוכים, מאז תפיסתם והעברתם לגן החיות, וביקש ללמוד מכך, שאת רוב חייהם הם בילו אצל הנאשם, וכי טובתם לשוב אל ביתם. טיעון זה כוחו יפה לאותם שני תוכים מסוג סקרלט, ואשר שוכנעתי שהנאשם קיבלם בירושה מאביו, אך בנוגע לכל יתר התפוסים - טיעון זה אין בכוחו לסייע לנאשם, שהיה עליו להחזיקם בהיתר כדון, ומשלא עשה כן - אין לו להלין אלא על עצמו. אין להשלים עם מצב, בו אדם פועל בניגוד לחוק, ומחזיק ציפורים ותוכים ללא היתר כדון, משך שנים, ולאחר גילוי העבירה - הוא יטען, שהתפוסים "התרגלו" למחיה בקרב בני אדם, וטובתם להישאר עימם. מצב זה אינו מקובל עליי.

41. עדותו של הנאשם, בדבר היות שני התוכים שנתפסו, מסוג סקרלט, התקבלו אצלו בירושה מאביו, נתמכה בצילום נ/2 תמונה 2, על כן עלה בידי הנאשם להוכיח כנדרש את טענתו, בנוגע לשני תוכים אלה. לא כך בנוגע לכל יתר התפוסים. הנאשם העיד בפניי בנוגע לקבלת התוכים בירושה מאביו, ובעניין זה שוכנעתי, שהנאשם דיבר אמת. דברי הנאשם נאמרו בהתרגשות, ושוכנעתי, שהבעת הרגשות של הנאשם, בעת עדותו, לא נבעה רק מקרבתו לאותם 2 תוכים, אלא גם מהעובדה, שמדובר בירושה מאביו ז"ל.

42. בנוגע לצבי היבשה, ב"כ המאשימה טען שאין מדובר בהחזקה אסורה, על כן, ולמען הסרת הספק בנוגע לציון עובדה זו בכתב האישום, הנני מורה על זיכוי הנאשם מהמיוחס לו בעובדה 5 לכתב האישום, דהיינו מביצוע עבירה של החזקת 10 צבי יבשה, שהם ערכי טבע מוגנים וחיות בר מוגנות.

43. ב"כ הנאשם טען למחדלי חקירה, הן בעניין מעצרו, הן בעניין אי-הגשת דו"חות פעולה והן בעניין אי-תיעוד. לא מצאתי שיש בטיעוניו הנ"ל של הסנגור, כדי להצביע על קיומם של מחדלי חקירה, שיש בהם כדי לפגוע פגיעה כלשהי בהגנת הנאשם, ולבטח לא פגיעה שיש בה כדי להוביל להגנה מן הצדק, על כן אני דוחה טיעון זה של הסנגור. המאשימה פעלה כנדרש, ותחושות הנאשם בנוגע לתפוסים בביתו, הינן תחושות סובייקטיביות, בלבד, שאין להן השפעה על ההכרעה בתיק. גם טענותיו של הנאשם, לזיכויו בשל טעות במצב דברים וטעות במצב משפטי, בשל אי-ידיעתו שהחזקת בעלי הכנף מצריכה קבלת היתר ודורשת דיווח למנהל, הן טענות שאין כל מקום לקבלם, כפי שכבר התייחסתי לכך לעיל, והיה על הנאשם לברר, אם מעשיו מותרים ואם לאו, במיוחד כאשר מדובר בהחזקת ערכי טבע מוגנים וחיות בר מוגנות, שאיננה עניין שבשגרת היומיום של כל אדם, אלא פעולות מיוחדות שיש לברר בטרם עשייתן. לא שוכנעתי שטעותו של הנאשם הייתה כנה, אלא שהוא עצם את עיניו, מחשש שמא יגלה שמעשיו אינם עולים בקנה אחד עם דרישות החוק. לא שוכנעתי, שהנאשם האמין במצב דברים שאינו מתקיים בפועל, ולא שוכנעתי שהנאשם דימה לעצמו מציאות אמיתית אחרת מהמציאות האמיתית הקיימת.

44. העבירות המיוחסות לנאשם הן עבירות מסוג אחריות קפידה, ועל הנאשם להוכיח, שהוא עשה כל שניתן כדי להימנע מביצוע העבירות, וכי טעותו הייתה בלתי נמנעת באורח סביר. לא עלה בידי הנאשם לעמוד בנטל של הבאת ראיות בדבר עשייתו את כל שניתן לעשות כדי למנוע את ביצוע העבירות, וכל שעשה הוא לעצום את עיניו, כפי שציינתי לעיל. הנאשם, שהעיד על עצמו, שעוד מילדותו למד לגדל בעלי כנף, שחלקם אף ירש מאביו, שגם הוא גידל בעלי כנף, ואין זה מתקבל על הדעת, שעל אף זאת הוא לא יהיה מודע לדרישות החוקיות הקשורות בגידולם.

45. הסנגור טען לאכיפה בררנית, בשל השארת ציפורים מסוג סייטס אצל מגדלים אחרים. הסנגור התייחס בסיכומיו לאנשים שונים, אך בכל אותם מקרים לא הוצגו ראיות המעידות על כך, שאכן הציפורים הוחזקו על ידם ללא היתר כדון. למאשימה קיים שיקול דעת במתן היתרים, ומדובר בהחלטה מנהלית שאינה נוגעת להליך הפלילי המתנהל כנגד הנאשם. ככל שישנן השגות לנאשם, בנוגע למדיניות המאשימה, ובנוגע לכך שלא ניתן לו היתר החזקה, עליו לפנות בעניין זה לערכאות המתאימות. טענות הסנגור לאכיפה בררנית לא רק שלא הוכחו, אלא שהן אינן נכונות, בשל הליכים שהתנהלו בבית משפט זה, בגין עבירות דומות, כגון: ת"פ 64947-11-19 מדינת ישראל נ' טל ארצי; ת"פ 74783-12-19 מדינת ישראל נ' משה צירלר; ת"פ 38974-11-20 מדינת ישראל נ' מחמוד גנאמי; ת"פ 8472-07-21 מדינת ישראל נ' שחר שלמייב; ת"פ 35967-08-21 מדינת ישראל נ' עמוס חלפון; ת"פ 64267-12-21 מדינת ישראל נ' שמעון כהן. לאור כל הנ"ל, לא עלה בידי הנאשם להוכיח את טענתו בדבר אכיפה בררנית, ואני דוחה את הטענה.

סוף דבר

46. סוף דבר, ולאחר שבחנתי היטב את מכלול הראיות שהובאו בפניי, אני קובע כדלקמן:

(1) אני מזכה את הנאשם מביצוע העבירות בנוגע לשני תוכים מסוג סקרלט, ומורה על השבתם לנאשם.

(2) אני מזכה את הנאשם מביצוע העבירות הקשורות ב- 10 צבי יבשה.

(3) אני מרשיע את הנאשם בביצוע כל יתר העבירות המיוחסות לו בכתב האישום.

ניתנה והודעה היום, כ"ו סיוון תשפ"ג, 15 יוני 2023, במעמד כל הצדדים.